

Francesca da Rimini aneb na vině je kniha

Metodický list nabízí využití reprodukcí výtvarných děl při práci s textem Božské komedie Danta Alighieriho, konkrétně s úryvky Pátého zpěvu Pekla. Předkládaný výukový celek zahrnuje podrobné seznámení s námětem Božské komedie, ohlas tohoto díla v umění a rozbor Dantova básnického jazyka. Program poskytuje i vhodný námět pro diskusi o estetických a etických problémech — například nakolik nás ovlivňují (umělecká) díla, která konzumujeme, má-li umění moc ovlivnit naši vůli apod. Nabízí se i možnost podnítit žáky k vlastnímu výtvarnému zpracování tohoto námětu.

<http://www.ped.muni.cz/komensky/index.php/do-vyuky/51-francesca-da-rimini-aneb-na-vine-je-kniha>

- dramatická výchova
- tvořivá dramatika
- výchovná dramatika
- dramika
- výchovné drama
- *drama in education*
- *creative drama*
- *Theaterpädagogik*
- *Darstellendes Spiel*

„Při hledání kvalit charakteristických pro DV jako samostatný vědní obor bychom měli zkoumat, zda **DV vlastní specifický soubor poznatků a způsobů práce**, můžeme se zaměřit na ty, ve kterých je **dramatická forma (divadelní a dramatické prostředky)** využívána ke zkoumání vybraného materiálu (zvolené problematiky, či oblasti lidské zkušenosti)...

Materiál, kterým se v DV zabýváme, často přímo zkoumají jiné obory, např. historie nebo česká literatura. Snad bychom tedy právě průnik formy a materiálu – **zkoumání materiálu prostřednictvím jazyka dramatu**, ke kterému dochází v průběhu dramatu na hodině DV, - mohli chápat jako další klíč k otázce o identitě DV.

Charakteristická vlastnost DV nořit se do materiálu (problematiky) tolika jiných oborů možná poukazuje na další kvalitu specifickou jen pro DV – **eklekticismus**, s jakým přistupuje k otázkám života člověka. Možná že DV zkoumá **holisticky** pojem lidství jako žádný jiný obor.“

John Somers

„Dramatická výchova je učením zkušeností, tj. jednáním, osobním, nezprostředkovaným poznáváním sociálních vztahů a dějů, přesahujících aktuální reálnou praxi zúčastněného jedince. Je založená na prozkoumávání, poznávání a chápání mezilidských vztahů, situací a vnitřního života lidí současnosti i minulosti, reálných i fantazií vytvořených. Toto prozkoumávání a poznávání se děje ve fiktivní situaci prostřednictvím hry v roli, dramatického jednání v situaci. Je to proces, který může, ale nemusí vyústit v produkt (představení). Cíle dramatické výchovy jsou pedagogické, prostředky dramatické.“ E.Machková

„Dramatická výchova je školním předmětem nebo zájmovou aktivitou a její postupy mohou sloužit i jako metoda vyučování jiným předmětům. Od předmětů estetické výchovy se liší tím, že její prioritou je sociální poznání, které je nadřazeno estetickovýchovným a uměleckovýchovným cílům.“

„Dramatická výchova je školním předmětem nebo zájmovou aktivitou a její postupy mohou sloužit i jako metoda vyučování jiným předmětům. Od předmětů estetické výchovy se liší tím, že její prioritou je sociální poznání, které je nadřazeno estetickovýchovným a uměleckovýchovným cílům.“

„Učení se dramatickému umění o dramatickém umění a dramatickým uměním.“

S. Macková

Profilace oboru

- linie výchovná
- umělecká
- předmět osobnostně-sociálního rozvoje, využívající prvky dramatizace; výukové situace zkoumá jejich rozehráváním, jednáním v situaci, vstupem do role
- samostatný umělecký obor; inscenační tvorba

Základní principy dramatické výchovy

- Společné s dalšími obory a předměty vzdělávání, pedagogickými směry a systémy

výchova zkušeností, prožíváním, hra, tvořivost

princip partnerství

- specifické

psychosomatická jednota člověka, fikce, hra v roli, postup od situace k výrazu, zkoumání života (lidí, jejich charakterů a vztahů), experimentace s ním a improvizace

Divadlo a drama

- Z dramatického umění přejímá DV zejména samo své ***jádro a opodstatnění***
- Divadlo a drama jsou světem fikce, smluveným světem, vytvářeným prostřednictvím skutečných osob nebo věcí; je to představování, děláni jako, jako by, jako kdyby, modelování komunikace v komunikaci samé, pokus, nebo model „v životní velikosti“.

- Divadlo vytváří fikce a prezentuje je jako realitu.
- Divák se podílí na divadle se zaujetím, spoluprožívá ho, a přitom ví, že je v divadle.

Tato dohoda a napětí mezi skutečností a fikcí je základem DV, důvodem jejího vzniku a existence. Má-li mít pro hráče dramatická hra význam, musí mít vazbu na skutečnost, na život. Má-li mít něco společného s divadlem, musí být fikcí, a nemá-li být klamem a podvodem, sociální mystifikací, musí si být hráči (resp. všichni přítomní) této dvojakosti vědomi a přistoupit na dohodu, na *konvenci*.

Hra

- Souběžné vědomí skutečnosti a fikce, a také pohroužení se do fikce, spojuje divadlo a hru
- Hra jako kulturní fenomén i psychologická kategorie

Dramatická hra

- jednání, role, dramatická nebo aspoň mezilidská situace a děj

Drama

- ***Užívá jednajících postav, nikoliv vyprávění***
(Aristoteles)
- ***Nutnou existenční podmínkou dramatického díla jest skutečné (reálné) jeho provozování*** (O. Zich)
- Divadlo a drama jsou založeny na vzájemném jednání a z něho plynoucím ději.
- ***Dramatický děj je ten, který vzniká jednáním osob vespolek.***
- ***Dramatická osoba je ta, jež jedná vůči osobám, jiným.***

Zich, O.: Estetika dramatického umění, Praha 1931

Divadlo

- Divadlo se uskutečňuje teprve před diváky, jeho smyslem je sdělení, komunikace specifického druhu.
- Je to modelování lidské komunikace v životní velikosti a v měřítku 1:1.

Osolsobě, I: Divadlo, které mluví, zpívá a tančí – Teorie jedné komunikační formy, Editio Supraphon, Praha 1974

- DV je ***sdílením*** mezi sebou a pro sebe, divadlo je ***sdělování*** širšímu okruhu dalších lidí – divákům.
- Hráč – herec

Jistá míra vybavenosti hráčů je podmínkou proměny interní dramatické hry v představení